

Zwerven door de Jordaan

Route naar de Jordaan:

Als we het station uitkomen, lopen we over het Stationsplein naar het Damrak en slaan dan even later r.a. de Haringpakkerssteeg in. Vervolgens steken we de Nieuwedijk over naar de Nieuwezijds Armsteeg. Aan het eind daarvan komen we bij de Nieuwezijds Voorburgwal, die we oversteken naar de Klimopstraat. Deze lopen we door en dan gaan we via het Hekelveld naar de brug over de Singel.

Door de Korsjespoortsteeg en dan komen we op de Herengracht en gaan daar l.a. tot de brug. Brug oversteken en door de Prinsenstraat naar de Prinsengracht. Deze oversteken en r.a. naar de Noordermarkt:
Hier zijn we in de Jordaan!

Route door de Jordaan:

Via de Noorderkerkstraat lopen we naar de Lindengracht en hier kunnen we het Suykerhofje op nr. 149 – 163 bekijken.

Vervolgens r.a. naar de Palmgracht, waar het Raepenhofje en het Bossche Hofje naast elkaar zijn te vinden. Achter de Palmgracht is de Driehoekstraat, het puntje van de Jordaan. De driehoek wordt begrensd door de Lijnbaansgracht, de Brouwersgracht en de Palmgracht. Hier is nog een winkeltje van likeurstokerij “De Ooyevaar.” Terug lopen we door de Palmstraat en de 2^e Goudsbloemdwarstraat. Daarna lopen we r.a. de Goudsbloemstraat in en volgen die tot de Lijnbaansgracht. Dan l.a. de Gieterstraat in en deze doorlopen naar de Karthuizerstraat.

Westerkerk en Noordermarkt

Gevelsteen Raepenhofje

Hier bekijken we het Karthuizerhofje.
Uit het hofje slaan we r.a. de 2^e Boomstraat in en lopen die door naar de Westerstraat.
Deze oversteken en de 1^e Anjelierdwarstraat in
Door de 1^e Tuindwarstraat naar de Egelantierstraat.

Nu l.a. en op nr. 50 is het Claesz Anslohofje. Hier even door heen lopen en dan komen we weer uit in de Egelantiersstraat. Vervolgens langs de Egelantiersgracht naar de Prinsengracht. Daar gaan we r.a. op en dan door naar de Rozengracht, die we oversteken en dan vervolgen wij de Prinsengracht tot de Elandsgracht en die gaan we in en zien dan meteen het Jordaan Monument! We gaan verder l.a. de 1e Looiersstraat in naar de Looiersgracht. L.a. terug naar de Prinsengracht en die steken we over en dan komen we in de Runstraat (Eén van de 9 straatjes.) Nu steken we de Keizersgracht over en gaan de Huidenstraat in. L.a. de Wolvenstraat in en r.a. de Keizersgracht op tot de Hartenstraat. Daar de brug l.a. over en de Reestraat in. R.a. de Prinsengracht op naar de Westerkerk. We passeren dan het Anne Frankhuis . We blijven op de Prinsengracht en lopen door tot we bij het Zon's Hofje, (nr. 157-171) komen en daarna het Brienenhofje op nr. 133. Dan lopen we verder naar de Brouwersgracht en gaan die r.a. op en lopen door tot de Singel. Via de Prins Hendrikkade komen we dan weer bij het Centraal Station.

Jordaan Monument

Wat geschiedenis bij de wandeling

Al in het begin van de 17e eeuw was Amsterdam een wereldstad. Mensen uit alle windstreken kwamen hier naar toe om handel te drijven, of om werk te zoeken. Ze kwamen uit Rusland, India, Perzië, Turkije en nog wel van verder! Bovendien kwamen er veel mensen, die vanwege hun geloof waren gevlucht.

De stad verdiende goed aan de handel en er was werk genoeg. De kooplieden werden rijker en rijker en de stad moest al snel worden uitgebreid om alle mensen onderdak te kunnen verlenen en er moesten meer havens worden aangelegd. De 1^e stadsuitbreiding vond plaats in 1613 en de 4^e en laatste uitbreiding vond plaats in 1668.

Oudste kaart van Corn. Anthonisz. met rechts de Jordaan.

4° Stadsuitleg ca. 1662 door Daniël Stalpaert

De Herengracht werd verbreed en de Keizers- en Prinsengracht werden gegraven.

De grond tussen de grachten werd in ruime kavels uitgemeten en in erfpacht uitgegeven aan voornamelijk kooplieden en bankiers, de rijke burgers dus. Streng werd toegezien op de bouwvoorschriften! Op de grachten was geen plaats voor winkels, of bedrijven en die werden daarom toegestaan in de zijstraatjes.

Aan de overkant van de Prinsengracht werd een wijk voor de arbeiders uit de grond gestampt: De Jordaan. Het “Nieuwe Werck” werd dit plan genoemd en er werd gebouwd op bestaande weilanden, langs slootjes boomgaarden en kronkelweggetjes. De bouwgrond was in handen van regenten en grondspeculanten en zij verdienden er goed aan!

De grenzen van de Jordaan werden gevormd door de Brouwersgracht in het noorden, de Lijnbaansgracht in het westen, de Leidsegracht in het zuiden en de Prinsengracht in het oosten.

De Brouwersgracht en de buurt daar omheen was de gracht van de bierbrouwerijen en ook de jeneverstokerijen. De gracht heeft nog prachtige pakhuizen en is één van de mooiste grachten van de stad. Op de hoek van de Brouwersgracht en de Prinsengracht ligt het “Papeneiland.” Dit stukje Amsterdam dankt zijn naam aan de schuilkerken die hier waren verstopt en waaruit op zondagen de gezangen over de gracht schalden!! (De “Papen” werden toen al ‘gedoogd,’ als ze maar een afkoopsom betaalden...!)

Voor de bewoners van de Jordaan werd de Noorderkerk gebouwd, de eerste Protestantse Kerk in Amsterdam en later werd voor de rijke bewoners van de grachtengordel de Westerkerk gebouwd.. Beide kerken zijn ontworpen door de stadsarchitect Hendrik de Keyser.

In de Jordaan zijn in de loop der tijd veel hofjes gebouwd. Zo’n 47 in totaal en die zijn nu nog steeds te bewonderen, of te bezichtigen. De meeste hofjes worden nu bewoond door studenten, of zijn ingericht voor de sociale verhuur.

Het leukste is natuurlijk om door de Jordaan te dwalen en hier en daar een hofje te bekijken.

Maar, kijk ook eens omhoog, want veel huizen hebben prachtige gevels en ook nog bijzondere gevelstenen!

Er zijn veel gevelstenen gerestaureerd en er komen ook nog steeds nieuwe bij. Veelal geeft de steen aan, wie er woont, of werkt en dat was vroeger wel handig om te weten! Daarom waren er ook veel uithangborden!

De Jordaan is de wijk van Amsterdam waar de mensen op straat leefden, muziek maakten en dansten en is veel bezongen en bejubeld. Maar er heerste grote armoede en regelmatig braken er besmettelijke ziektes uit onder meer door de gebrekkige hygiëne en de smerige grachten!

Goudsbloemgracht ca. 1850

Garnalenpelsters op straat

Gelukkig zijn die tijden nu voorbij en de Jordaan is behoorlijk opgeknapt en vernieuwd!

Ineke van Stuijvenberg
Historische Vereniging "De Zijpe"
(Wergroep historisch onderzoek) 2010
Herschreven in 2020